

HILAS

STŘEDISKA ČESKÉ REFORMACE

VELKÁ LHOTA
u Dačic

11

2006

Vydává pro informaci svých členů
VERITAS
historická společnost pro aktualizaci
odkazu české reformace

Co se událo ve Středisku české reformace ve Velké Lhotě u Dačic v roce 2006

V památný den Mistra Jana Husa 6. července se ve Velké Lhotě konalo slavnostní shromáždění, jehož program zajišťovalo ve spolupráci s VERITAS občanské sdružení *Exulant*. Uslyšeli jsme hudební variace na čtení z dopisů M. Jana Husa z Kostnice a ze Zprávy o umučení M. Jana Husa od M. Petra z Mladoňovic. Působivý přednes Josefa Čápa podtrhli hudebními kompozicemi Pavel Koutník a Pavel Čáp. Jejich nejvýznamnějším zdrojem z oblasti staré hudby byl Jistebnický kancionál. Programem provázel Petr Melmuk, o Petru z Mladoňovic a jeho Zprávě promluvila Eva Melmuková.

V týdnu 14. až 21. července proběhlo ve Velké Lhotě opět pracovní soustředění mladých zájemců o historii (o tom blíže příslušný článek).

Neděle 10. září znamenala slavnostní ohlédnutí za minulostí. Připomínali jsme si 225 let od vydání tolerančního patentu, 130 let od dokončení památkového celku Evangelického tolerančního areálu a 5 let od zapojení stálé výstavy v tzv. horním kostele ve Velké Lhotě do aktivit Evropských protestantských muzeí. V roce 2001 se konalo mezinárodní setkání právě ve Velké Lhotě a v Telči.

Velkolhoteckého tolerančního areálu se v období 8. až 17. září týkalo ještě více aktivit, které byly zapojeny do každoročního Festivalu řemesel a vyznání. Kromě varhanního semináře v horním kostele (pořádal Komorní sbor Velká Lhota) šlo zvláště o dvě konkrétní akce. Na velkolhotecké dolní faře připravily moderátorka VERITAS E. Melmuková a náhradnice výboru Ž. Vobrová (ve finální fázi za pomoci P. Melmuka a několika mladých zájemců o historii) výstavu *Cesta Evropou s Konferencí evropských protestantských muzeí*. Na 16 panelech byla připomenuta místa konání Konferencí od roku 1991, a to: 1991: Torre Pelice (Itálie); 1992: Pranles/Ardeche (Francie); 1993: Berlín (Německo); 1994: Mialet (Francie); 1995: Canterbury (Anglie); 1996: La Rochelle (Francie); 1997: Bretten a Schönenberg (Německo); 1998: Orthez/Béarn (Francie); 1999: Debrecen (Maďarsko); 2000: Ferrieres, Castres, Mazamet (Francie); 2001: Velká Lhota a Telč (Česko); 2002: Noyon (Francie); 2003: Wittenberg (Německo); 2004: Carla Bayle (Francie); 2005: Ženeva (Švýcarsko); 2006: Waldersbach (Francie). Vernisáž byla součástí oslav 10. září. Výstavu si prohlédli mj. i početní zájemci při Setkání všech generací Horáckého seniorátu ČCE, které se konalo v sobotu 16. září ve Velké Lhotě. P. Melmuk a R. David připravili pro zájemce část trasy valdenské a české reformace v okolí Velké Lhoty. Mapku s uvedenou trasou obohatily i konkrétní úkoly ve formě soutěže. Vše se ale musí ještě zdokonalit, aby to mohlo sloužit turistům, školám, táborům ap.

V rámci velkolhotecké koncertní sezóny v roce 2006 zaznělo již v horním kostele ve Velké Lhotě celkem 9 koncertů (jeden jarní, pět v období červenec až srpen, dva podzimní a jeden adventní). Více o těchto aktivitách, které od roku 2006 vede zcela samostatně občanské sdružení *Komorní sbor Velká Lhota*, se mohou zájemci dočíst na internetových stránkách: <http://www.sweb.cz/JitPep>.

Středisko české reformace v letošním roce nebývale ožilo především díky Velkolhotecké kulturní sezóně 2005 (VLKS), kterou uspořádal místní českobratrský sbor. Projekt podpořilo grantem i Ministerstvo kultury ČR. Hlavními organizátory seriálu koncertů především vážné hudby jsou manželé MgA. Jitka a Josef Čudlých. Tento pár spolu s několika dalšími nadšenci založil v létě 2005 občanské sdružení *Komorní sbor Velká Lhota*, jehož sbormistryní se stala vystudovaná dirigentka J. Čudlá. Repertoár tohoto pěveckého sboru zahrnuje renesanční madrigaly, duchovní hudbu stejného období i mladší, spirituály, lidové písně...

Společnost VERITAS má velkou radost z toho, že se díky koncertům do tzv. „horního“ kostela dostane větší množství lidí (bývá tam i přes 200 posluchačů), kteří jsou svědky velmi obohacujícího kulturního zážitku, umocněného mimořádným akustickým prostorem chrámu, ale mají také příležitost shlédnout výstavu *Česká reformace v evropském kontextu*. Tak v praxi dochází k tomu cíli, který si VERITAS dala už do svého názvu – k aktualizaci odkazu české reformace. ■

Koncert Komorního sboru Velká Lhota a Příležitostného pěveckého sboru Mladost Brno 9/9/2006 v horním kostele v rámci Festivalu řemesel a vyznání (vlevo; foto Komorní sbor VL)

Fotka z výstavy Cesta Evropou s Konferencí evropských protestantských muzeí při Setkání všech generací Horáckého seniorátu ČCE 16/9/2006 na dolní faře (vpravo; foto R. David)

Konference evropských protestantských muzeí Waldersbach 26. – 30. 4. 2006

XXI. (16. evropská) Konference evropských protestantských muzeí

Letošní setkání za účasti cca 100 lidí z různých evropských zemí (Belgie, Česko, Francie, Maďarsko, Německo, Španělsko, Švýcarsko) se konalo v Alsasku, a to ve Waldersbachu (ležícím na trase Štrasburk – Saint Dié) ve Francii. V rámci VERITAS se vydalo do Waldersbachu jedno plně vytižené auto (L. Havlíčková, O. Melmuková, E. Turková, P. Melmuk, R. Vlasák). V malebné kopcovité krajině jsme dorazili do Fouday, kde jsme se přihlásili u pořadatelů. Větší část účastníků byla ubytována v hotelu v městečku Saales, což znamenalo pravidelné cesty autobusem více než 10 km tam a nazpět každý den. My jsme měli možnost být ubytováni v pěkném mládežnickém centru přímo ve Waldersbachu, který byl od Fouday vzdálen necelé 2 km. Ve středu večer bylo slavnostní zahájení celé konference ve velkém sálu prázdninového domu ve Fouday. Po přivítání jsme byli seznámeni s konečnou verzí programu.

Nejprve jsme se mohli ve čtvrtek dopoledne více dozvědět o zvláštním postavení Alsaska ve vztahu stát – církev. Přednášel E. Sander, tajemník Ústavu regionálního práva ve Štrasburku. Vysvětloval dějinný vývoj, kdy právě zde na rozdíl od jiných území ve Francii nedošlo k plné odluce církví od státu.

Čtvrteční odpoledne bylo věnováno návštěvě Oberlinova muzea ve Waldersbachu. Rozdělili jsme se do více skupin, aby mohla být prohlídka smysluplná. Muzeum připomínalo mnohostrannou činnost *Jeana Frederica Oberlina* (1740–1826), evangelického faráře působícího v oblasti Steintalu (údolí s osmi vesnicemi s tehdejším centrem ve Waldersbachu, výškové rozdíly na celkem malém území od 410 m do 1 100 m n. m.) téměř 60 let. Oberlin se

svými aktivitami dotýkal nejen teologie, ale také filozofie, pedagogiky, medicíny, přírodních věd; svou činností velmi připomínal našeho J. A. Komenského.

Po další přednášce v pátek dopoledne (Otázka náboženské kultury dnes) jsme měli možnost dotknout se historie poměrně nedávné – 20. století. Navštívili jsme totiž nedaleký koncentrační tábor ve Struthofu. Nacisté ho vybudovali 1/5/1941, deportovali asi 52 000 lidí takřka z celé Evropy, 22 000 z nich se už odtud nikdy nevrátilo. Památník těchto hrůzných událostí byl veřejnosti otevřen 23/6/1960 za přítomnosti tehdejšího francouzského prezidenta de Gaulla.

V sobotu dopoledne byla na programu i panelová diskuse, při níž hovořili bývalý (Edmond Stussi) a stejně tak i současný (Pascal Hetzel) vedoucí Oberlinova muzea, jako další pak starosta z Fouday (300 obyvatel) i Waldersbachu (cca 80 obyvatel), konzervátorka muzea a další. Debata se týkala vybudování muzea a jeho specifik. Následovala ještě přednáška M. Lienharda na téma Konfesionální a kulturní identita v Porýní.

V sobotu odpoledne se rozhodla spontánně většina účastníků ze čtyř nabízených možností pro výlet do blízkého okolí, aby se seznámila s krásou tohoto kraje. Večer se ještě konal varhanní koncert.

Nedělní závěrečné shromáždění ve starém kostele ve Waldersbachu bylo obohaceno aktivní účastí zahraničních návštěvníků bohoslužeb (modlitby, čtení z Písma) a bylo projevem bratrské a sesterské vzájemnosti.

Dle mého názoru jednou z klíčových otázek letošního sympózia byl rozhovor o funkci muzeí a rozlišení protestantských muzeí a muzeí protestantismu. Ve Waldersbachu jde o typ muzea, vytvořeného ve spolupráci s evropskými fondy. Nabízí širokou škálu možností od nápaditě zařízených prostor určených pro děti po zpřítomnění životní orientace a činnosti J. F. Oberlina samého. Návštěvník si může při tom i sám něco zkusit (např. narýsovat siluetu postavy, určit léčivé byliny ap.). Poměrně málo pozornosti je věnováno úloze teologie a protestantismu v dějinném vývoji. Tendence tohoto typu muzea směřuje k myšlence zaujmout návštěvníka množstvím různých užitečných aktivit významné osobnosti. Zájemce by pak měl sám začít přemýšlet, kdo to ten Oberlin vlastně byl a proč jako křesťan vycházel z reformační tradice. Typ takového muzea však přitom nutně musí rezignovat na informaci, která by zdůraznila návštěvníku reformační identitu související s územím či zápasem konkrétní osobnosti v dějinném okamžiku. Ale to je právě onen diskutovaný rozdíl protestantských muzeí a muzeí protestantismu...

Příští evropské setkání v roce 2007 se bude konat opět na přelomu dubna a května, tentokrát v Lipsku.

Zprávu sepsal a na valné hromadě VERITAS dne 13/5/2006 přednesl Petr Melmuk ■

Valná hromada VERITAS 13. 5. 2006 a 21. 10. 2006

Zpráva z valné hromady konané 13. května 2006 v Praze a 21. října 2006 v Pardubicích

Valná hromada měla v letošním roce dvě zasedání. První zasedání se sešlo v květnu v Praze v sálku sborového domu ČCE na Smíchově. Prvního zasedání valné hromady se zúčastnilo 21 z celkem 78 členů VERITAS. Po přivítání přítomných ses. moderátorkou přednesl br. jednatel zprávu o činnosti v uplynulém období. Zpráva účetní a revizní byla odročena na druhé zasedání. O letošní konferenci protestantských muzeí ve Francii referoval za účastníky z ČR br. Petr Melmuk. Ses. moderátorka shrnula činnost komise pro zkoumání rekatolizace v uplynulém období. Následovala ještě informace o webových stránkách, rozhovor o přednesených zprávách a schválení zprávy o činnosti.

Valná hromada byla v roce 2006 volební. Hlasy přítomných členů byli do výboru společnosti VERITAS řádně zvoleni (v abecedním pořadí a bez titulů): br. Dlouhý a Koblre, ses. Masarová a Melmuková, br. Soukup, ses. Soukupová a br. Vlasák. Náhradnicemi

výboru se pro období 2006–2008 staly stejným počtem hlasů ses. Turková a Vobrová. Složení revizní komise bylo rozhodnuto aklamací – komise bude pracovat ve složení br. Herynk a Kužel. Dále valná hromada zvolila tři nové čestné členky výboru – k ses. Čapkové a Rychetské a br. Kuželovi přibýly nově ses. Havlíčková, Kafková a Sodomková. I pro další období byl potvrzen dosavadní pověřený pracovník pro oblast Slovenska br. Fajmon. Nově valná hromada zřídila funkci ředitele odborných zařízení VERITAS v Telči a Velké Lhotě u Dačic. Do této funkce byl zvolen br. Petr Melmuk. Valná hromada přiznala br. Melmukovi hlasovné právo ve výboru.

Valná hromada také rozhodla o ustavení Místního odboru společnosti VERITAS v Pardubicích. Vedením místního odboru byl na následující dvouleté období pověřen br. Dlouhý. Podrobnější informace ve zvláštním článku níže.

Valná hromada uznala podle zdůvodnění ses. moderátorky účelnost používání loga pro činnost společnosti VERITAS. Schválila také symboly, které jej mají tvořit (otevřená Bible jakožto společný základní symbol všech proudů reformace a vpravo od ní kalich jakožto základní symbol české reformace). O originální grafické ztvárnění loga VERITAS se schválenými symboly požádal výbor br. faráře Mgr. Jiřího Zejfarta, jemuž také tímto děkujeme.

V programu prvního zasedání valné hromady se pokračovalo rozhovorem, pozvánkami na chystané akce a informací o sborníku z konference o jezuitách, konané letos na jaře v Praze (níže). Společným zpěvem bylo první zasedání valné hromady zakončeno.

(Na ustavující výborové schůzi nového výboru VERITAS 13/5/2006, která následovala po valné hromadě, proběhla volba činovníků společnosti VERITAS na období 2006–2008. Moderátorkou VERITAS zůstala ses. doc. PhDr. Eva Melmuková z Telče, jednatelem se opět stal br. Mgr. Miroslav Soukup z Lysé nad Labem. Pokladníkem a účetní byla nově zvolena ses. Marta Soukupová, DiS., manželka br. jednatele.)

Druhé zasedání valné hromady VERITAS se konalo před podzimním seminářem v Pardubicích 21/10/2006. Zúčastnilo se ho 15 z celkem 80 členů společnosti VERITAS. Dosavadní br. pokladník Dlouhý přednesl pokladní a účetní zprávu za rok 2005 a br. Kužel z revizní komise doporučil pokladní a účetní zprávu schválit, k čemuž také záhy došlo. V závěru ještě br. jednatel tlumočil přítomným srdečné pozdravy od občanského sdružení *Exulant*, jehož valné schůze se před týdnem zúčastnil. ■

Ustavení Místního odboru společnosti VERITAS v Pardubicích

Již několik let výbor VERITAS svěřuje přípravu, realizaci a vlastně kompletní zajištění každoročních dvou seminářů pro učitele a zájemce o dějepis, český jazyk a společenské vědy některým pardubickým členům VERITAS. Jde o zamluvení prostor v daném termínu, konkrétní dohodu s vybraným řečníkem, jeho případné ubytování a stravování, vedení seznamu účastníků a včasné rozeslání pozvánek, přípravu pohoštění pro účastníky, úklid prostor po semináři, stejně jako i pořízení záznamu z přednášky a diskuse a její převod do digitální podoby apod. Na usnadnění práce této významné iniciativy výbor navrhl prvnímu zasedání valné hromady, aby tak, jak to stanovy VERITAS umožňují, zřídila novou organizační skupinu pracovníě nazývanou „Místní odbor společnosti VERITAS v Pardubicích“. Ta by, pod řízením pověřeného vedoucího, podobně jako dosud i dále semináře zajišťovala. Od 13/5/2006 je MO VERITAS v Pardubicích valnou hromadou řádně ustaven a pracuje v čele s br. Dlouhým, obětavým pokladníkem společnosti VERITAS v období 2004–2006 vybaveným dlouholetými zkušenostmi z členství ve výboru.

Členy MO se automaticky stali členové VERITAS s bydlištěm v Pardubicích (příp. nejbližším okolí). Celkem je jich 10. Z členství v tomto MO nevyplývají pro dotyčné členy žádné nové povinnosti, nemění se jim výše členských příspěvků ani nic dalšího. Mohou ale o něco samostatněji a nezávisleji ovlivňovat a organizovat pravidelné semináře. Vše samozřejmě pod dohledem a s náležitou podporou výboru.

MO nemá samostatnou právní subjektivitu. Vystupuje pouze jako organizační složka VERITAS, jeho vedoucí disponuje písemným pověřením k zastupování VERITAS a jednání jejím jménem, včetně přiděleného razítka. ■

První jezuité přišli do Prahy před 450 lety

(Upozornění na sborník z konference pořádané k tomuto výročí)

Před 450 lety, 21. dubna 1556, dorazilo do Prahy prvních dvanáct jezuitů v mezinárodním evropském složení (první Čech byl přijat do řádu až na konci roku 1556). Na památku této události uspořádaly Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova a Katolická teologická fakulta UK pod záštitou ministra kultury ČR ve dnech 25–27/4/2006 mezinárodní konferenci s názvem: *Jezuité v českých zemích*.

Jednotlivé tématické okruhy řady souběžně probíhajících přednášek a diskusí (vystoupilo kolem sta referentů z Evropy i zámoří) byly: Ignác z Loyoly a jeho spiritualita, Jezuité v českých zemích, Jezuité a pražská univerzita, Přírodní vědy a matematika, Filozofie a teologie, Literatura a rétorika a Hudba, divadlo a výtvarné umění. Pro účastníky konference byl k dispozici sborník abstraktů, který jsme zakoupili i pro knihovnu naší historické společnosti VERITAS. ■

<p style="text-align: center;">Nekatolíci v českých zemích v 18. století Poděbrady 21. – 23. 6. 2006</p>
--

Mezinárodní vědecká konference

Mezinárodní vědeckou konferenci o Nekatolicích v českých zemích v 18. století v Poděbradech pořádali v termínu pro české dějiny (a zejména protestanty) skutečně příznačném (srov. 21/6/1621) Historický modul Fakulty humanitních studií Univerzity Karlovy v Praze a Polabské muzeum v Poděbradech. Konference si kladla za cíl „prezentovat a diskutovat aktuální vědecké poznatky o vnějších i vnitřních souvislostech tajného a později tolerovaného nekatolictví v 18. století s případnými přesahy do starších či novějších dějin a ve vztahu k lidové i elitní [římsko]katolické zbožnosti.“ Během konference byly také představeny některé výsledky grantu Grantové agentury ČR „Tajní nekatolíci v českých zemích v 18. století z perspektivy historického a historicko-antropologického studia“. Přípravný výbor konference tvořili PhDr. Jan Horský, Ph.D., Mgr. Zdeněk R. Nešpor, Ph.D., a Mgr. Petr Šorm.

Konference měla čtyři hlavní části: 1. *Prameny a jejich využitelnost při studiu tajného nekatolictví*, 2. *Lokální a regionální diference českého nekatolictví v 18. století*, 3. *Zahraniční souvislosti tajného nekatolictví, lokální a regionální diference II.*, 4. *Náboženské sebepojetí; čeští protestanti a jejich duchovní po toleranci* (v rámci této části přednášeli například i slovenská historička PhDr. Eva Kowalská, DrSc., a člen VERITAS, doktorand ETF UK, Mgr. Ondřej Macek). Účastníci konference podnikli i dvě terénní exkurze: 1. *Nejstarší toleranční sbory na Poděbradsku – Lysá nad Labem, Hořátev, Velenice + návštěva Polabského národopisného muzea v Přerově nad Labem*, 2. *Libice nad Cidlinou – slavníkovské hradiště, evangelický kostel, fara a hřbitov*.

Z konference bude vydán sborník, jehož uzávěrka byla 31/8/2006. ■

Historický odkaz českého odboje roku 1620

*Projev na pietním shromáždění v chrámu sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí 21/6/2006
k uctění památky 27 představitelů českého odboje popravených 21/6/1621*

■ **Marie L. Neudorfová, Ph.D.** (historička a politoložka, Masarykův ústav AV ČR)

Sešli jsme se v tomto chrámu, abychom společně a tradičně uctili památku a statečnost 27 představitelů českého stavovského odboje popravených 21. června roku 1621. Tento odboj stále symbolizuje odvahu a rozhodnost hájit duchovní svobodu, svobodu vyznání a svědomí, náboženskou toleranci, a legitimní práva českých stavů a českého království proti cizím zájmům, proti rozpínavé a netolerantní moci Habsburků i římskokatolické církve, neschopných respektu vůči duševnímu a mravnímu vzestupu formujících se národů.

Tento odboj také symbolizuje trvalou potřebu soudržnosti českého národa na základě svých nejlepších duchovních a humanitních hodnot a tradic, jejichž bohatým zdrojem je česká reformace a částečně z něho vycházející národní obrození. Víra vycházející z myšlenek Mistra Jana Husa kladla ve své době ojedinělý důraz na svobodu svědomí, na to, aby byla spjata s mravností a s rozumem. To, že naši předkové se zbraní v ruce bránili tuto víru před celou konzervativní Evropou, a vydobyli jí respekt na netolerantní římskokatolické církvi a světské moci, se stalo mocnou pozitivní českou tradicí a inspirací, jejíž hodnota se dnes znovu záměrně různě snižuje, desinterpretuje, anebo zamlčuje ve prospěch tradic, které měly daleko více destruktivních než pozitivních vlivů. Většina lidí byla vlastně zneužívána k privilegiím a luxusu malé mocenské menšiny.

Smrt představitelů českého odboje a těžký, tragický osud více než třiceti tisíc protestantských rodin vyhnaných z českého království, zabavení jejich majetku, násilná katolizace a utužení nevolnictví, zůstanou navždy varováním jak brutálně se může chovat moc, které nezáleží na svobodě a úrovni všech lidí, na jejich důstojném životě a na principu spravedlnosti.

Unikátní důraz českých bratří na vzdělání v mateřském jazyce jako potřeba pro všechny, jako prostředek k úrovni lidí a společnosti, unikátní náboženská tolerance trvajících téměř dvě stě let, v naší historii vystupují jako pilíře orientace na demokratizaci a modernizaci společnosti, na rozvíjení aspektu národní sounáležitosti, vzájemné důvěry, bez nichž nemůže existovat ani národ ani demokracie.

Vzdělávací koncepce Jana Amose Komenského, postavené částečně na širokém užívání mateřského jazyka, přejímali i někteří protestantští panovníci v Evropě. Péče o mateřský jazyk, jeho úroveň a užívání ve vzdělání, bylo naléhavé v 16. století a znovu v 19. století, kdy se společnost zásluhou osvícenství vymaňovala ze svého dvě staletí trvajících obecného zanedbání a barbarství. Vedle úsilí o svobodu a větší spravedlnost, osvícenství zdůrazňovalo důležitost škol, vzdělání jako nutný předpoklad úrovně všech lidí i společnosti. Obojí zůstává základem principu rovnosti lidí a demokratické orientace. Obojí souvisí s úrovní národa jako unikátního společenství sdílejícího kulturní, mravní i politické dimenze a tudíž schopného se dorozumět na tom, co je pro většinu lidí důležité a prospěšné. Tak jako se mocenské vrstvy bály vzdělaných národů a demokratizačního vývoje v 16. století a v 19. století, tak se ho obávají i v současnosti.

Bohužel jsme znovu pod různými tlaky – konzervativními, římskokatolickými, globalistickými, neoliberálními, z Německa, abychom změnili pohled na tyto naše cenné humanitní a demokratické tradice. Hodnota všeho, čeho český národ dosáhl svým duchovním úsilím, vlastními silami, čím povznesl svou úroveň, je znovu zpochybňována ve prospěch tradic, které většinu národa krutě utlačovaly a národ rozdělovaly – kulturně, sociálně, mravně. Různým i rafinovaným způsobem se potlačuje historická paměť. Mezi

historiky existuje jakási válka, v níž mravně stateční, ochotní se postavit za pravdu i proti moci, se zdají být zatím v menšině. Přitom znalost historie je jedním z důležitých prostředků jak moc kontrolovat a usměrňovat. Historická zkušenost nás učí, že konflikty mezi úsilím o svobodnější a mravnější orientaci a mezi jejími odpůrci, kterým jde hlavně o moc, majetek a privilegia na úkor druhých, budou v různých formách existovat stále. Ideál demokracie, jehož kořeny jsou částečně v reformaci, je naplňován jen s velikými obtížemi a zvraty.

T. G. Masaryk zdůrazňoval, že moderní český národ se zrodil i ze znalosti myšlenkového dědictví reformačního proudu naší historie a proto pro něj bude stále důležité tuto svou historii důkladně znát. Jeho varování, že budou vždy snahy podemlít Palackého interpretaci českých dějin, je stále platné. Masaryk tím, že objasnil souvislost mezi pokrokem, lidskou důstojností a českou reformací, aktualizoval její dědictví způsobem, který by měl být pro nás zavazující. Nejcenější z těchto tradic, vycházejících ze základního křesťanství a reformace, nazvali naši obrozenci humanitním ideálem. Zahrnoval mravní principy, víru, která neodporovala rozumu, a svobodu k pozitivnímu rozvoji všech lidí. Masarykův koncept humanitní demokracie vycházel z těchto základů, čímž se lišil od liberální demokracie, která podceňuje význam národní komunity, historie, mravních hodnot, a kultury jako konstruktivní síly.

Památka 27 popravených představitelů českého odboje by nám měla hlavně připomínat statečnost s jakou tito bojovníci stáli v čele obrany svobodnějších duchovních hodnot zděděných z minulosti. Tato památka ať nám také připomíná, že je nutné o tyto hodnoty vědomě pečovat a chránit je pro budoucí generace v zájmu jejich úrovně mravní a intelektuální. Vědomě navazovat na tyto naše nejcenější tradice je naší svatou povinností. ■

Projev na shromáždění při 385. výročí poprav českých stavů

■ **Ing. Jan Zahradil** (politik, poslanec Evropského parlamentu za ODS)

Vážené dámy a pánové, vážení přítomní, vážení hosté, především dovoluji, abych poděkoval všem jednotlivcům i organizacím, které se starají o to, aby datum 21. června 1621 nezůstalo zapomenuto. Je to zapotřebí proto, že události, historické okamžiky, dějinné zlomy bohužel také stárnou, utichají a vytrácejí se. Stárnou a utichají sice pomaleji než lidé, ale přece se tak děje. A pokud tomuto přirozenému procesu nebráníme vzpomínáním na ně a jejich ožíváním, události k nám přestávají promlouvat, přestávají nás oslovovat, stávají se jen zaprášenou položkou v učebnicích dějepisu. To nesmíme připustit, pokud chceme rozumět vlastním dějinám, poučit se z nich a hlavně pokud chceme předávat jejich odkaz dál, příštím generacím.

V dějinách této země a tohoto národa to nejsou totiž jen slavné a světlé okamžiky, které stojí za to aby byly trvale připomínány. Naše dějiny jsou lemovány i mnoha milníky krvavými a ukrutnými, které předznamenaly jejich temná období. Poprava 27 pánů, rytířů a měšťanů, symbolů potlačeného českého stavovského protihabsburského povstání, je jedním z takových milníků.

Jistě můžeme a musíme vzpomínat především těchto 27 jednotlivých lidských osudů, 27 individualit, odlišných původů a zázemí, rozdílných motivů i různého osobnostního vkladu do tehdejších událostí, ale nepochybně a dokladované zmužilosti a statečnosti tváří v tvář krutosti císařské moci. Jejich oběť musíme umět ocenit alespoň tak, že se zde jednou za rok takto sejdem.

Je však také vždy zapotřebí si vždy uvědomit širší historický kontext, přesahující těchto 27 lidských osudů, které se uvnitř něho tyčí jako krvavý vykřičník. Je to kontext nelehkého boje za postupné vytváření české státní ideje a formování české národní identity, v němž stavovské povstání a jeho porážka mají své nepominutelné místo. Při hodnocení stavovského povstání lze poukázat na jeho nejrůznější slabiny. Lze poukázat na rozpor mezi odhodláním vůdců a pasivitou mnohých ostatních. Na chabou odezvu ve zbytku protestantské Evropy. Na malou vyhraněnost programu, cesty i cíle. Přesto však šlo o logickou součást české národní tradice, zejména tradice reformační, o které říká T. G. Masaryk ve své knize *Světová revoluce*: „*Reformace upevnila naši národnost způsobem nebývalým ... reformace všude a stejně u nás posílila národní jazyk a literaturu ... reformace, usilujíc o nápravu mravnosti, dala páteř našemu národnímu charakteru...*“ Už za Masaryka, za první republiky a tím spíše dnes se vedly a vedou polemiky o tom, co znamenala porážka stavovského povstání a doba pobělohorská pro české země. Předpokládám, že pro všechny, kteří se tady každoročně scházejí – včetně mě – jsou odpovědi jasné. Jen připomeňme, co toto období znamenalo: do té doby největší majetkový přesun v dějinách, proběhlý v několika konfiskačních vlnách. Do té doby největší masovou emigraci duchovní elity národa (odliv mozků). Ekonomickou a lidskou devastaci země v následném válečném konfliktu. Jak trefně poznamenal jeden český historik: „*Z poměrně vyspělého národa učinila pobělohorská rekatolizace národ zdeptaný. Společnost, která možná jen o vlas nestihla nizozemský, tedy kapitalistický typ vývoje, byla na půldruhého století vržena zpět do feudalismu. Z velkých dějin se staly dějiny malé.*“

Ze slavnostního shromáždění k 385. výročí stavovské popravy

Dámy a pánové, i naše moderní, nedávné dějiny poznaly už poněkolkáté údobí ekonomické, majetkové, kulturní a duchovní devastace. Dnes vše nasvědčuje tomu, že alespoň na evropském kontinentě jsme dosáhli takového uspořádání, které zabraňuje tomu, aby se podobné věci a podobný vývoj ještě někdy opakovaly. Neznamená to nicméně, že bychom ve světle našich historických zkušeností nemohli a nesměli říkat své k tomu, kam a jak směřuje dnešní evropské uspořádání. Vzájemná obchodní a ekonomická provázanost evropských států a národů, jejich spolupráce všude tam, kde je to možné, volný pohyb osob, zboží, služeb a peněz – to jsou věci blahodárné, které podporují dobré partnerství, soužití a sousedství. Ale pokusy o zažehlení odlišných národních tradic do jedné ekonomické, právní, politické a kulturní šablony bez ohledu na různosti jejich vývoje – to je cesta špatná, která může v Evropě naopak staré démony nesnášenlivosti probudit.

Stejně tak je to s dějinami. Neexistují jedny univerzální, pro všechny platné evropské dějiny. Existují jen dějiny jednotlivých evropských národů. Ponechme si tedy své dějiny, svůj – ne cizí – výklad těchto dějin. Dnes je k tomu, abychom si to všechno znovu uvědomili, jedna z nevhodnějších příležitostí. Těším se na shledanou s vámi všemi zase za rok. ■

Převzato: Evangelický týdeník – webová prezentace, publikováno jako aktualita 27/7/2006.

URL: <http://www.evangelickytydenik.cz/clanek.html?id=6> (5/8/2006).

Foto v textu: Evangelický týdeník Kostnické jiskry 91, 2006, č. 24, s. 1.

Vzpomínka na 21. červen 1621

Také letos se 21. června uskutečnilo na Staroměstském náměstí pietní slavnostní shromáždění, připomínající popravu 27 představitelů českého národa. Je dobře, že se každoročně opakuje. Slavné jsou v dějinách nejen výhry a vítězství, ale i prohry, došlo-li k nim v zájmu dobra a pravdy. Stávají se obětmi pro dosažení ušlechtilých cílů mocněji působícími než ta nejokázalejší vítězství. Dějiny našeho národa, Husem počínaje, jsou plny takových obětí – duchovních a mravních vítězství. Z Kristova kříže a krve mučedníků vyrostla křesťanská církev.

Vrcholem a středem letošního shromáždění byl nepochybně hlavní proslov paní Ph.D. Marie Neudorflové. Všechny ostatní projevy, již úvodní pozdrav pana dr. Čestmíra Nekovaříka, zástupce starosty MČ Prahy 1, proslov pana primátora dr. Pavla Béma, pod jehož záštitou se slavnost konala, pana europoslance Ing. Jana Zahradila i pana generála Antonína Špačka, předsedy ČsOL, zněly v podivuhodné neplánovaně spontánní i nadšené shodě s tím, co pověděla.

Co pověděla? Co pověděli? Jaká je hlavní myšlenka tak svorně zde vyslovená? Je to přiznání k Masarykovi, jeho výkladu smyslu českých dějin, k základní důležitosti Husem započaté české reformace pro další vývoj humanitních ideálů, ke kterým se hlásíme, demokratické společnosti, kterou chceme budovat. Zápas, který vedli popravení hodnostáři, nejprve o vyhlášení tzv. Rudolfova majestátu a pak o jeho zachování, patřil k tomu velikému duchovnímu boji – reformaci, týkajícímu se nejen církve, ale ve svých důsledcích všech oblastí života. Tenkrát šlo zejména o svobodu náboženského vyznání pro všechny bez rozdílu stavu a hodností, domyšleno, o uznání rovnosti všech lidí před Bohem, o základní lidské právo svobody myšlení a svědomí. A tak zněla souhlasná výzva všech, kdo při slavnosti hovořili: Vedení příkladem popravených věnujme pozornost a projevme statečnou věrnost českému národu do základů jeho existence vloženým a tolikrát osvědčeným myšlenkám a hodnotám. Také dnes jsou znevažovány a napadány. „*Chcete-li zničit národ, zbavte ho jeho kořenů!*“ Tak nadepsala paní doktorka Neudorflová svůj článek uveřejněný v Kostnických jiskrách a připojený k pozvánce pořádané slavnosti. Je to varování, které by nemělo být přeslechnuto a mělo by dojít žádoucí účinné odezvy.

Účast při slavnosti byla, jak obvykle bývá, početná. Chrám sv. Mikuláše, který ochotně k této příležitosti propůjčuje Církev československá husitská, byl zcela naplněn, a tak i na náměstí pro druhou část slavnosti u pamětní desky popravených vyhrazeny prostor. Vyzdobena byla slavnost nejen věnci darovanými účastnickými organizacemi, veřejnými institucemi i jednotlivci, prapory, stejnokroji vojáků, sokolů a skautů, ale i účastí na programu našich umělců, profesora Jana Bernátka hrou Bachova Largetta, profesorky Magdy Bělohlávkové zpěvem Dvořákových Biblických písní. Zážitkem bylo i vystoupení Komorního ženského souboru Charmone. Zazpíval skladby autorů 16. a 17. století, mezi nimi i píseň J. A. Komenského. Výraznou ozdobou pak bylo účinkování Orchestru Armády ČR. Státní hymny, slovenskou a českou, jsme zpívali spolu s nimi. Patří jim všem náš dík. Naše poděkování samozřejmě patří i všem, kdo se na přípravě a organizaci slavnosti podíleli. Mezi nimi na prvním místě paní Ing. Drahomíře Garajové, která je každoročně duší tohoto záslužného připomenutí a zamyšlení. Dalibor Molnár ■

(Převzato: Evangelický týdeník Kostnické jiskry 91, 2006, č. 25, s. 4.)

11. pracovní soustředění mladých historiků 14. – 21. 7. 2006

Stručné shrnutí projektu 11. pracovního soustředění mladých historiků ve Velké Lhotě u Dačic

Společnost VERITAS připravila pro mladé zájemce o historii letos již 11. ročník soustředění ve Velké Lhotě u Dačic. Tentokrát jsme se po dobrých zkušenostech z minulého roku rozhodli rozšířit soustředění o účastníky z Německa a zároveň nabídnout mladým zájemcům o historii ukázky historikovy práce. Jako hlavní téma pro letošní ročník bylo vybráno: *Československo a NDR v letech 1948–1968*.

Prvním krokem bylo získat pro projekt vysokoškolské studenty, kteří by se uvolili převzít roli vedoucích v jednotlivých dílnách (workshopech). Pro církevní historii, pro užité a výtvarné umění v letech 1948–1968 a pro téma dějiny každodennosti, kteří měli své mladší kamarády uvést do problematiky zábavnou formou a zároveň napsat pro připravovaný sborník jakési shrnutí ze svých témat. Druhým krokem bylo zajištění studentů schopných a ochotných tlumočit z němčiny do češtiny a obráceně. I to se podařilo.

Třetím krokem byla příprava korespondenční a prezenční části projektu. Pracovní soustředění mělo mít poprvé před společným pobytem ve Velké Lhotě v létě už od jara jakousi přípravnou, tzv. korespondenční část. Ta probíhala nakonec v červnu 2006 a účastníci v ní plnili úkoly a ptali se svých příbuzných, jak prožívali zkoumané období minulého století. Výsledkem byla jimi napsaná reportáž vytvořená podle rozhovoru s pamětníky.

Prezenční část se konala od 14. do 21. července 2006 ve Velké Lhotě u Dačic. Účastníci byli rozděleni do smíšených česko-německých pracovních skupin. Po seznámení se s okolím a sobotním kulturním programem se v neděli po obědě zúčastnili společného zhodnocení korespondenční části a uvedení do dobových souvislostí. Od pondělí začali pracovat v připravených dílnách. Ve výtvarné dílně vytvářeli plakáty charakterizující danou dobu, ale hlavně jejich názor na otázky svobody svědomí. V druhé dílně, věnované dějinám každodennosti, diskutovali nad promítnutými sestřihy z dobových filmů a reklam. Třetí dílna byla pro většinu účastníků nejméně zábavná. Dva vedoucí jim v omezeném čase vysvětlovali základní mezníky sledovaného období v oblasti církevních dějin. Kromě Římskokatolické a řeckokatolické církve nebyly opomenuty ani protestantské církve působící v obou zemích.

Mimo jednotlivé dílny se v pondělí účastníci živě podíleli svými otázkami a připomínkami na diskusi s pamětníkem – ses. doc. Melmukovou. V úterý se společně vydali na celodenní pochod do Telče, zakončený prohlídkou zámku. Cestou museli po zdolání několika silničních zátarasů z ostatních drátů překročit státní hranici ostře střeženou oddílem pohraničnicků – vedoucích. (Naštěstí se jim podařilo všechny pohraničnický přemoci a improvizované zátarasy

z lesní cesty odstranit těsně před průjezdem nákladního automobilu lesních dělníků a těžařů dřeva). Podobně dobrodružné okamžiky zažili účastníci i při noční bojové hře, kdy pod vedením domorodého převaděče překračovali ve dvě hodiny v noci ilegálně hranici do SRN v patách s ozbrojenými příslušníky východoněmecké tajné policie Stasi.

Všechny výstupy ze soustředění a fotografie přináší opět česko-německý sborník ze soustředění, který je již k dispozici na adrese VERITAS pro všechny zájemce. Sborník má ambice sloužit jako netradiční učební pomůcka při vyučování moderních dějin ČSR/ČSSR a NDR v období 1948–1968.

Za tým vedoucích sepsali Richard F. Vlasák a Miroslav Soukup ■

Foto střeženého úseku státní hranice a skupinová fotografie účastníků na závěr prezenční části projektu Michal Soukup.

Reakce na proběhlé soustředění z pera účastnice

Petro, nechtěla bys jet se mnou o prázdninách na soustředění historiků do Telče?“ Otázala jsem se své spolužačky. „A co to jako je zač? Zase něco od církve?“ Co to je? Tábor, kde se setkám s úžasnými lidmi. Tábor, kde zažijeme legraci a dozvíme se spoustu nových informací. Tábor, kde se naučíme být ve společenství s lidmi, kteří třeba nemluví česky. Tábor, kde zpíváme, hrajeme, užíváme, posloucháme, radujeme se, výletujeme, a to v krásném prostředí Velké Lhoty u Dačic. A jak to jde všechno skloubit dohromady? Já vlastně nevím, ale všechno to spáchali Mirek Soukup a Richard Vlasák.

Účast na táboře začala vlastně už tři měsíce předem. Dostali jsme „balíčky“, což byly otázky a úkoly, které jsme měli zpracovat, abychom měli podklady pro práci ve Lhotě. Nikoho to naštěstí neodradilo a všichni se přeměnili na reportéry a zjišťovali, jak se žilo v době před padesáti lety. Téma totiž znělo: Československo a NDR v letech 1948–1968.

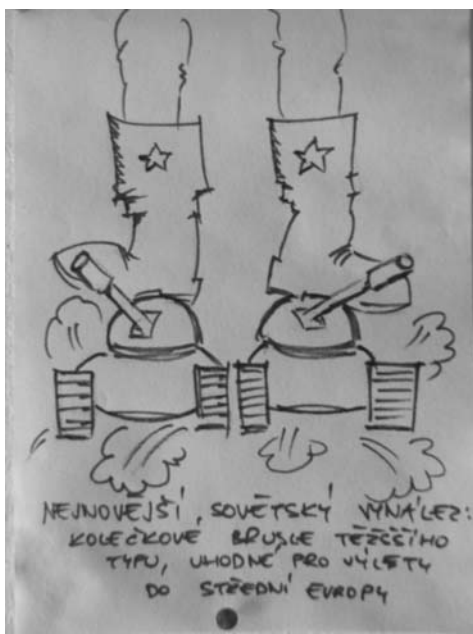
Tábor začal oficiálně do skupin, které byly dohromady. Každá skupina vovat 4 workshopy, které dějiny výtvarného umění, a dějiny politické. To byla Odpoledne se pak podni- v „Bahňáku“ a podobně. doplňující přednášky vání, povídání a další pří- hraní „pince“.

Na celodenní výlet do Telče. Vyčerpávající šla- čeno na telčském zámku, zchladili. Pak jsme si napl- našich kuchařek. Již dost ochotní řidiči dovezli zpátky

Nutnou součástí byla ve dvě hodiny v noci nechtělo ze spacáku, ale nikdo nelitoval, že nakonec vylezl. Výskok oknem z fary totiž nebyl jediný neobyčejný zážitek té noci!

Předposlední den jsme losovali témata workshopů, která jsme pak měli zpracovat ve skupině – jakýmkoli způsobem. A tak i skupina, která si vylosovala obávané dějiny církve, dokázala ztvárnit téma dokonce divadelně! Všichni jsme pak měli dobrý pocit – jak přednášející, tak i účastníci, že se nám všechno povedlo!

Poslední společný večer jsme strávili u táboráku. Naše povídání se pak přesunulo na „pětku“ – tedy pokoj číslo pět, kde jsme my účastníci spali. Díky krásnému počasí si někteří otužilci mohli ustlat také venku rovnou pod hvězdami.

14/7/2006. Rozdělili jsme se složené z Čechů a Němců musela během týdne absol- byly na téma: dějiny církve, dějiny každodenního umění většinou náplň dopoledne. kaly výlety, hry, koupání Večer se konaly zejména k hlavnímu tématu a zpí- jemná činnost – jako třeba

jsme se tentokrát vypravili pání v horku bylo zakon- kde jsme se příjemně nili bříška výbornými záviny unavené a uchozené nás domů.

také noční hra. Nikomu se

22. července jsme se začali postupně rozjíždět do svých domovů. Každý někam jinam, ale všichni jsme doufali stejným způsobem, že se zase za rok sejdem... Vždyť tábor byl jako vždycky úžasný, plný radosti a úsměvů. Marie Jelínková (foto v textu autorka) ■

Zprávy a oznámení

Vzpomínka na zesnulé členy VERITAS

V roce 2006 opustili naše řady tři dlouholetí členové společnosti VERITAS, kteří stáli i u jejího založení. Všichni tři se hlásili k Českobratrské církvi evangelické. V dubnu 2006 zesnula ve věku 86 let sestra *Vlasta Hlávková*, rozená Linhartová, z Prahy. Nedlouho potom se za ní na věčnost odebral po 83 let trvající cestě na tomto světě bratr *PhDr. Luděk Šmíd* z Poděbrad. Vděčně vzpomínáme na jeho ediční práce na prvních bulletiních i jeho zásluhy v činnosti genealogické sekce VERITAS v jejích začátcích.

Na konci května odešla z našeho středu i dlouholetá a věrná členka VERITAS sestra Zuzana Lucinová, nerozlučně spjatá s Komenského evangelickou bohosloveckou fakultou (dnes ETF UK). Generace studentů na ni vzpomínaly a vzpomínají stále, jak dosvědčuje i výstižný článek na rozloučenou, uveřejněný v Evangelickém týdeníku Kostnické Jiskry (91, 2006, č. 24 z 26/7/2006, s. 4).

O práci společnosti VERITAS se ses. Lucinová aktivně zajímala, pokud jí to zdravotní stav dovozoval a pokud ještě samostatně žila v Praze na Žižkově. V poslední době stále pokračujícího úbytku sil (zemřela nakonec ve věku 83 let v Domově odpočinku ve stáří v Krabčicích) ji těšily alespoň informace o dění v naší historické společnosti.

Pro mne osobně byla Zuzanka životní souputnicí po více než půl století, ráda bych alespoň zmínila její neokázalou statečnost v době, kdy to vůbec nebylo samozřejmé. Naše poslední setkání v Krabčicích nebylo proto loučením, ale jen dalším milníkem sesterského setkávání. Eva Melmuková ■

O čem mj. jednal výbor VERITAS 13. května, 15. července a 23. září 2006

- Na prvním zasedání letošní valné hromady se zvolený výbor VERITAS ujal své funkce 13/5 během své ustavující schůze. Při ní proběhla volba činníků pro funkční období let 2006–2008, jak o tom v závorce informuje zpráva z valné hromady (uvedená výše).
- Do knihovny VERITAS přibyly darem nové knihy z knihovny rušené Evangelické akademie – VOŠ biblické v Hradci Králové.
- Ses. moderátorka výboru představila letáky Velké Lhoty v češtině a němčině. Obsahují informace o sboru i o výstavě. Obdoba se připravuje i pro Telč.
- Kruh českých duchovních tradic dokončil práci na textu k tradici české reformace. Text i s tabulkovými přílohami byl publikován v Evangelickém týdeníku Kostnické jiskry a bude vyvěšen také na webové prezentaci VERITAS.
- Pokračovalo jednání s Ekumenickou radou církví v ČR, pro niž VERITAS zajišťuje vypracování posudků učebnic z pohledu náboženství, náboženských a církevních dějin. Cílem jednání je zachycení vzájemného vztahu smlouvou včetně vyjasnění pravidel spolupráce.

- Výbor znovu požádal o přidělení mezinárodního identifikačního čísla pro seriálové publikace (tzn. periodika) ISSN pro Informační bulletin a Hlas. České národní středisko ISSN nakonec přehodnotilo své zamítnutí z roku 2004 a přidělilo identifikátory ISSN pro obě periodika (i pro jejich internetové verze). Pod ISSN jsou naše periodika nyní celosvětově vyhledatelná a identifikovatelná. Navíc jsme se tak dostali do katalogu všech periodik, která mají ISSN. Potěšující je rovněž fakt, že jsme ISSN získali bezplatně.
- Br. Jan Mašek z pražského dejvického sboru ČCE zaslal VERITAS finanční příspěvek 2 000 Kč na další práce na Edici tolerančních přihlášek. Br. jednatel mu jménem celé historické společnosti vyslovil díky.
- Výbor VERITAS inicioval jednání o sladění termínů akcí pořádaných spolupracujícími subjekty s podobným zaměřením. Obrátil se na občanská sdružení *Exulant* a historicko-vlastivědnou společnost *Moravian* v Suchdole nad Odrou, aby společně s VERITAS koordinovala termíny konání seminářů a konferencí tak, aby nedocházelo k zbytečným překryvům (srov. podzimní shodu termínu konání podzimní konference Exulantu a mezinárodní konference Moravianu o stejném víkendu). Všechna tři občanská sdružení slíbila vyměnit si do konce ledna 2007 vzájemně termíny akcí připravovaných pro celý rok 2007. Případný souběh bude tak možné závčas odstranit.

Internetové stránky VERITAS v létě a na podzim 2006

Počet návštěvníků webových stránek VERITAS během léta jako každoročně poklesl na cca 550 za měsíc. S počátkem podzimu zájem o stránky opět vzrostl a v říjnu poprvé překonal psychologickou hranici 1 000 návštěvníků dle IP adresy za jeden měsíc. Listopad byl v tomto směru ještě o něco úspěšnější – stránky si během 30 dní prohlédlo celkem 1 459 různých osob (přesněji lidé z 1 459 různých počítačů), tzn. průměrně skoro 49 denně. 13. října 2006 počítadlo na stránkách zaznamenalo sedmitisícího návštěvníka od počátku měření na konci května 2002. Asi pětina všech uživatelů pochází ze zahraničí, především ze Slovenska a Polska. Návštěvníci na stránkách VERITAS nejčastěji pročítají texty o jednotlivých českých duchovních tradicích, které jsou výsledkem rozhovorů Kruhu českých duchovních tradic. Dále je pochopitelně žádaná úvodní stránka, sekce Informační bulletin, Edice tolerančních přihlášek a také nová sekce Problematika rekatolizace českých zemí. Na stránky se lidé dostávají nejčastěji odkazem z rozcestníku českobratrských sborů Evangnet, z genealogické databáze GENEBAZE a ze serveru ABC svatých, odkud odkazují na Kruh českých duchovních tradic.

Během léta a podzimu 2006 webové stránky nezaznamenaly velké změny. Na titulní stránku jsme přidali inzerát o tom, že hledáme překladatele sborníků z Konferencí protestantských muzeí. Sborníky jsou psány ve francouzštině. Zatím na tento inzerát nikdo nereagoval, k čemuž možná přispělo i to, že překladateli nemůžeme nabídnout žádný honorář. Největší novinkou letošního léta bylo zřízení nové podsekce „Problematika rekatolizace českých zemí“ v sekci Stanoviska a názory. Zařadili jsme do ní čtyři recenze na knihu Zdeňka R. Nešpora „Víra bez církve? Východočeské toleranční sektářství v 18. a 19. století“, materiály o činnosti Komise pro studium rekatolizace českých zemí v 16.–18. století při České biskupské konferenci Římskokatolické církve a Ekumenické radě církví v ČR převzaté ze sborníku *Studia Comenia et Historica* (2005) a informace o udělení ceny Libellus primus Vzdělávací nadací Jana Husa v roce 2005. Při listopadové aktualizaci byl samozřejmě zohledněn právě dokončený svazek Edice tolerančních přihlášek.

Z rostoucího zájmu o webovou prezentaci společnosti VERITAS vyplývá, že máme veřejnosti co sdělovat, a také, že způsob spojení s ní přes Internet byl dobrou volbou. Na druhou stranu to ale znamená též i stálou nutnost prezentaci zdokonalovat, zejména po

technické stránce. Rozdělení na tzv. rámce je již přežité a nepraktické, neodpovídá současným trendům; po stránce zpracování a strukturování jsou již naše stránky velmi nízké v šedé zóně průměru. Přeprogramování stránek do modernější podoby zatím znemožňuje především nedostatek zkušeností a také času jejich správce. (Kdyby snad některý čtenář měl zájem a chuť s tím vypomoci, bude vděčně přivítán.)

Miroslav Soukup, administrátor webu ■

Upozornění na nové publikace

- Edice tolerančních přihlášek: Města pražská

Historická společnost VERITAS dává na vědomí všem zájemcům, že dokončila a připravila k distribuci druhé, doplněné a opravené vydání Edice tolerančních přihlášek z let 1781–1782. Jde o svazek:

země Čechy, Města pražská

Svazek je rozšiřován elektronicky – volně ke stažení na webové adrese <http://veritas.evangnet.cz>. Elektronickou verzi zasíláme též na CD-ROM. Zájemci o tištěnou verzi si ji mohou pomoci jednoduchého formuláře rovněž objednat. Formulář je k dispozici na výše uvedené internetové adrese, nebo si o něj napište na tuto adresu: Mgr. Miroslav Soukup, Sídliště 1436/17, 289 22 Lysá nad Labem; případně email: veritas@evangnet.cz.

Edice tolerančních přihlášek přináší systematicky utříděné prameny o průběhu prvního roku po vydání tolerančního patentu, včetně jmenných přihlášek k evangelické víře. Využijí ji například rodopisci nebo historikové zaměřující se na tuto nedílnou část dějin naší země. Neměla by chybět v žádné historicky zaměřené vědecké knihovně.

- Neval, Daniel A.: Die Macht Gottes zum Heil

O nové významné komeniologické publikaci „Die Macht Gottes zum Heil“ (Moc Boží k spasení) předčasně zesnulého dr. Daniela Alexandra Nevala budeme podrobněji informovat v jarním Informačním bulletinu. Recenze dr. Petra Melmuka má mezitím již vyjít v periodiku *Studia Comeniana et Historica*.

- Nešpor, Zdeněk R.: Náboženství na prahu nové doby – Česká lidová zbožnost 18. a 19. století. Albis International, Ústí nad Labem 2006, 693 s. ISBN 80-86971-06-6

Ve své nové knize se dr. Zdeněk Nešpor věnuje po popsání „východočeského tolerančního sektářství“ (srov. *Víra bez církve?*, 2004, ISBN 80-86067-92-0) mnohem širšímu tématu – rozboru české lidové zbožnosti v 18. a 19. století.

Pozvánky na nejbližší akce

- Akce pořádané společností VERITAS:

31/3/2007	10:00	<u>25. seminář pro učitele a zájemce o dějepis, český jazyk a společenské vědy</u> (ČCE Pardubice, Sladkovského 638; téma přednášky: Toleranční modlitebny na Žďársku , přednášející: Mgr. Marta Procházková)
12/5/2007	9:30	<u>Valná hromada VERITAS v Praze</u> (ČCE Praha Smíchov, Na Doubkové 8; téma referátu zatím nestanoveno)
21/6/2007	18:00	<u>Vzpomínkové shromáždění na Staroměstském náměstí</u> (Staroměstské náměstí v Praze; úvodní proslovy, koncert, položení věnců k pomníku – u příležitosti 386. výročí poprav 27 představitelů českého stavovského odboje roku 1621.)

13–20/7/2007 12. pracovní soustředění mladých historiků (Velká Lhota u Dačic; týdenní pobyt mládeže s ústředním tématem: **Československo a NDR v letech 1968–1990**)

• **Občanské sdružení Herodotos** (<http://mujweb.cz/www/herodotos/>) **nás zve na:**

I–XI/2007 Projekt „Obnova zdi židovského hřbitova v Libochovicích a s ním souvisejícího historického povědomí“
II–III/2007 19. Konzilium o. s. Herodotos v Brně

Obsah tohoto čísla

<u>Informace Střediska české reformace</u>	2
<u>Konference evropských protestantských muzeí Waldersbach 26–30/4/2006</u>	3
<u>Valná hromada VERITAS 13/5/2006 a 21/10/2006</u>	
Zpráva z valné hromady	4
Ustavení Místního odboru společnosti VERITAS v Pardubicích.....	5
První jezuité přišli do Prahy před 450 lety	6
<u>Nekatolíci v českých zemích v 18. století, Poděbrady 21–23/6/2006</u>	6
<u>Vzpomínkové shromáždění na Staroměstském náměstí v Praze 21/6/2006</u>	
Historický odkaz českého odboje roku 1620 (M. L. Neudorfllová).....	7
Projev na shromáždění při 385. výročí poprav českých stavů (J. Zahradil).....	8
Vzpomínka na 21. červen 1621 (D. Molnár).....	10
<u>11. pracovní soustředění mladých historiků 14–21/7/2006</u>	
Stručné shrnutí projektu 11. pracovního soustředění	11
Reakce na proběhlé soustředění z pera účastnice (M. Jelínková)	12
<u>Zprávy a oznámení</u>	
Vzpomínka na zesnulé členy VERITAS (E. Melmuková).....	13
O čem mj. jednal výbor VERITAS 13/5, 15/7 a 23/9 2006.....	13
Internetové stránky VERITAS v létě a na podzim 2006 (M. Soukup)	14
Upozornění na nové publikace	15
Pozvánky na nejbližší akce	15
<u>Kalendarium VERITAS 2007</u> ..... (vložená příloha)	

Vydala pro informaci svých členů:

VERITAS – historická společnost pro aktualizaci odkazu české reformace

kontaktní adresa:

Sídliště 1436/17

289 22 LYSÁ NAD LABEM

☎ (+420) 607 645 333

Email: veritas@evangnet.cz

Internet: <http://veritas.evangnet.cz>

Členské příspěvky (roční minimální výše):

výdělečně činní 200 Kč/nevýdělečně činní, důchodci, studenti 100 Kč

Prodejní cena Hlasu pro nečleny: 10 Kč

Tištěná verze Hlasu: ISSN 1802-1166

On-line verze Hlasu na Internetu: ISSN 1802-1174

© VERITAS 2006

KALENDÁRIUM (vybraná historická výročí) VERITAS 2007

Leden

6. 1. 1857 * Václav **Vančura**, český biskup Jednoty bratrské po J. A. Komenském

Únor

11. 2. 1547 † Jan **Roh z Domažlic**, bratrský biskup luterské orientace

16. 2. 1497 * Filip **Melanchton**, luterský teolog, pokračovatel M. Luthera

Březen

1. 3. 1457 založena Jednota bratrská

5. 3. 1717 * Jan Theofil **Elsner**, reformovaný kazatel v Berlíně, titulární bratrský senior, autor Elsnerova kancionálu

10. 3. 1417 Univerzita Karlova se přihlásila ke kalichu

12. 3. 1607 * Paul **Gerhard**, německý teolog, autor církevních písní

26. 3. 1467 na Zelený čtvrtek zvoleni bratrští kněží

28. 3. 1592 * Jan Ámos **Komenský**, biskup Jednoty bratrské, „učitel národů“

Duben

12. 4. 1207? † Petr **Valdes**, lyonský kupec následující Krista v chudobě, zakladatel valdenských

12. 4. 1437 basilejská kompaktáta prohlášena v Praze

23. 4. 997 † **Vojtěch** Slavníkovec, druhý pražský biskup

Květen

10. 5. 1627 vyhlášeno Obnovené zřízení zemské pro Čechy Ferdinandem II. – konec náboženské svobody

12. 5. 1727 potvrzena Statuta Ochránovské Jednoty bratrské

12. 5. 1972 † František Michálek **Bartoš**, evangelický historik, velký znalec husitství

18. 5. 1432 soudce chebský – Písmo svaté jako rozhodčí pro husity i Basilejský koncil

25. 5. 1577 vydána formule svornosti (Formula concordiae) – jeden z věroučných dokumentů některých luteránských církví

29. 5. 1637 † Jiří **Třanovský**, autor evangelických písní

Červen

8. 6. 1727 † August Hermann **Francke**, evangelický pedagog, teolog

12. 6. 1927 † Karel **Farský**, modernistický kněz, první patriarcha CČS(H)

17. 6. 1722 založen Ochránov (Herrnhut), Kristian David porazil strom

21. 6. 1621 poprava 27 představitelů českého stavovského povstání na Staroměstském náměstí v Praze

Červenec

6. 7. 1415 v Kostnici upálen Mistr Jan **Hus**
31. 7. 1627 protireformační mandát (Čechy a Morava) v rámci Obnoveného zřízení

Srpen

12. 8. 1927 † Karel **Statečný**, teolog CČS(H)
13. 8. 1727 Slavná Večeře Páně obnovené Ochránovské Jednoty (Bethesdorf)
22. 8. 1547 krvavý sněm (poprava), omezení českých stavů

Září

1. 9. 1452 Tábor se vzdal vojskům Jiřího z Poděbrad
1. 9. 1707 Altranstädtská smlouva mezi švédským králem Karlem XII. a císařem Josefem I. přiznávající relativní svobodu pro evangelíky ve Slezsku povoleno stavět evangelické „chrámy milosti“
4. 9. 1942 † **Gorazd**, biskup pravoslavné církve, popraven nacisty (ukryl parašutisty po atentátu na R. Heydricha)
5. 9. 1997 † Matka **Tereza**, misionářka chudých z Kalkaty
9. 9. 1437 † Jan **Roháč z Dubé**, zajatý na hradě Sion, popraven za odpor
10. 9. 1982 † Jan Blahoslav **Čapek**, komeniolog
14. 9. 1937 † Tomáš Garrigue **Masaryk**, státník, filozof
21. 9. 1522 vydán Lutherův překlad Nového Zákona

Říjen

- 31.10.1517 světový den reformace (Martin Luther v tento den vyvěsil na dveře kostela ve Wittenbergu svých 95 tezí)

Listopad

- 10.11.1827 † Michal **Blažek**, první moravský superintendent HV
16.11.1632 † Gustav **Adolf**, švédský král, ochránce protestantů
16.11.1832 založen Gustav Adolf Werk (nadace pro podporu evangelických církví)
24.11.1572 † John **Knox**, skotský reformátor

Prosinec

- 2.12.1657 † Pavel **Stránský**, historik, pobělohorský exulant
12.12.1617 zbořen evangelický kostel v obci Hrob – podnět pro III. defenestraci a třicetiletou válku